

L a n d s k a p s n ä m n d e n s framställ-
ning till Ålands landsting med förslag till
landskapslag om barnskydd i landskapet Åland.

Under en lång följd av år hade folkrepresentationen i riket uttalat
som sin åsikt att från samhällets sida borde, utöver vad på grund av
fattigvårdslagstiftningen göres, vidtagas åtgärder till förmån för
vissa grupper av det uppväxande släktet, vilka för att icke råka ut
för menliga inflytelser, behövde sådan hjälp och sådant skydd från
det allmännas sida, som icke kunde givas i hem och skola. Av särskilda
orsaker, vilka bleve för vidlyftigt att relatera i denna framställning,
hade Finlands regering icke möjlighet att förrän den 31 augusti 1934
överlämna proposition i ämnet till Riksdagen.

I propositionen framhålles, att "förslaget överensstämmer med and-
ra länders motsvarande lagar däri, att dess främsta syfte är tillvara-
tagandet av de barns intressen, vilka utan samhällets inskridande äro
utsatta för faran att vanvårdas eller att i sedligt avseende urspåra.
Lagförslaget grundar sig på den allmänna princip, att det samhälleli-
ga skyddet och vården av barn och unga personer närmast ankommer på
kommunerna under ledning och kontroll av vederbörande statsmyndighet,
samt å de statens inrättningar, om vilka i denna lag eller annorstä-
des särskilt stadgas". Regeringsförslaget innehåller mångfaldiga be-
stämmelser, för vilka själfvallet någon detaljerad redogörelse icke
kan lämnas, men bland de viktigaste må dock nämnas, att med barn avses

person, som icke fyllt 16 år, och med ung person den, som fyllt 16 men icke 18 år, att såsom kommunalt organ för barnskyddsverksamheten skulle fungera det gemensamma organet för all den på kommunen ankommande samhällsvården, d.v.s. vårdnämnden, om vars tillsättande framställning och förslag till landskapslag av landskapsnämnden avlåtes samtidigt med nu förevarande förslag till Landstinget, och att vid det på samhället ankommande barnskyddsarbetet stor vikt bör läggas på den del av verksamheten, som avser att stöda barnens hemuppfostran. Lagförslagets sakliga tyngdpunkt anses ligga i de lagrum, däri de fall angivas, i vilka barn och unga personer äro i sådant behov av samhällelig vård, att åtgärder från vårdnämndens sida påkallas, och i vilka dessa i avseende arten och verkningar olika åtgärder närmare behandlas. Vidare finnas i regerings- förslaget normerande föreskrifter för skyddsuppsikt av barn och unga personer, om de allmänna grunderna för vården av barn, som omhändertagits av vårdnämnd, angående barnskyddsanstalter samt rörande grunderna för erläggande av kostnaderna för barnskyddet. Med särskilda ändringar antog Riksdagen regeringens proposition den 4 oktober 1935, varefter lagen om barnskydd emanerade den 17 januari 1936.

Landskapsnämnden har i sin framställning med förslag till landskapslag om kommunal vårdnämnd allaredan angivit de särskilda synpunkter, vilka betinga antagande av de för landskapet viktigaste vårdlagarna, och landskapsnämnden har i densamma även redogjort för det legislativa och förvaltningsrättsliga underlaget för ifrågavarande lagar. Den för

landskapet måhända mest betydelsefulla av dessa lagar måste väl anses vara lagen om barnskydd. Och samma motiv, som i regeringens proposition till barnskyddslag äro framhållna, torde gälla även för landskapets vidkommande. Att frågan om barnskyddet särskilt intresserat kommunalmännen på Åland därom intygar inspektören för samhällsvården filosofiemagistern Georg Gauffin uti den berättelse han, som på landskapsnämndens anhållan verkställt inspektion av landskapets fattigvård, avgivit till landskapsnämnden den 25 juli 1938. Därför förefaller det egendomligt, att av de kommuners fullmäktige, vilka avgivit svar på landskapsnämndens cirkulär av den 25 januari sistnämnda år angående behovet av en landskapslag om barnskydd, samtliga ansett, att det för närvarande ej göres behov av en dylik lag. Men det framgår även av vårdsinspektören Gauffins berättelse, att kommunalmännen icke haft tillräckligt vetskap om, vilka bestämmelser barnskyddslagen egentligen innehåller. Vid filosofiemagistern Gauffins besök i de skilda kommunerna erfor han nämligen, att dess förtroendemän fått den uppfattning, att nämnda lag fordrade tillsättande av nya funktionärer samt inrättande av kostsamma anstalter m.m. dylikt, vilka icke svarade mot behovet.

Emellertid har filosofiemagistern Gauffin i sin berättelse understrukt, att en barnskyddslag för Åland är behövlig för att råda bot på flerstädes förekommande uppenbara missförhållanden, och han hänvisar i sådant avseende även till de synpunkter Landstingets stora ut-

skott framhållit i sitt betänkande № 10/1937 vid behandling av landskapsnämndens förslag till landskapslag om fattigvården i landskapet. En omständighet, säger han, som härvid särskilt torde tagas i betraktande, är att genom barnskyddslagen kommer barnatillsyningsmannens verksamhet att övervakas av vårdnämnden, vilken förändring i riket varit av den största betydelse.

Landskapsnämndens förevarande förslag bygger i huvudsak på rikets lag om barnskydd, given den 17 januari 1936. Men beträffande stadgandena om barnskyddsanstalter innehåller förslaget en avvikelse av väsentlig art. Emedan angående de i § 32 av rikslagen nämnda uppfostringsanstalter finnas föreskrifter i kap. 3 § 1 strafflagen och i kap. 6 verkställighetsförordningen av straff samt lagstiftningsrätt på strafflagens gebit jämlikt § 9 mom. 2 p. 8 i självstyrelselagen är förbehållen rikets lagstiftningsmakt, torde det icke vara tillrådligt att i en blivande landskapslag intaga bestämmelser berörande inrättandet av dessa av staten upprätthållna allmänna anstalter. Beträffande stadgandet i mom. 2 av ovannämnda § 32 därom, att kommun bör under i momentet angivna förutsättning upprätthålla eller deltaga i upprätthållandet av barnhem, är en sådan obligatorisk skyldighet enligt landskapsnämndens uppfattning alltför sträng. Då landskapsnämnden jämlikt § 27 i landskapets fattigvårdslag av den 15 maj 1938 kan på därom gjord ansökan befria kommun från skyldigheten att tillse vidare eller för viss tid inrätta kommunalhem, bör motsvarande rättighet medgivande

kommun från tvånget att inrätta barnhem, och sålunda sistnämnda skyldighet åvälvas kommun av landskapsnämnden endast efter noggrann prövning av alla på saken verkande omständigheter.

På grund av stadgandet i § 52 av rikslagen om barnskydd har ^{en/}verkställighetsförordning, omfattande 31 paragrafer, utfärdats den 8 maj 1936. Men då denna förordning innehåller en mängd detaljerade normer för tillämpningen av nämnda lag och desammas införande i förevarande förslag skulle i avsevärd mån utvidga den blivande landskapslagens redan stora paragrafantal, fördenskull och då landskapsnämnden, sedan en viss erfarenhet om landskapslagens verkningar hunnit vinnas, i fall av behov kan förordna om nödig tillämpning av i denna verkställighetsförordning ingående och för landskapets vidkommande lämpliga föreskrifter, har landskapsnämnden icke recipierat bestämmelserna i nämnda förordning i sitt förslag.

Med hänsikt till vad här ovan framhållits förelägges härmed Ålands landsting till antagande följande förslag till landskapslag:

"Landskapslag

om barnskydd i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas härmed:

Kap. I.

Barnskyddet och barnskyddsmyndigheterna.

§ 1.

Med barn avses i denna landskapslag person, som icke fyllt sex-

ton år, och med ung person den, som fyllt sexton, men icke aderton år.

§ 2.

Det samhälleliga skyddet och vården av barn och unga personer i landskapet Åland ankommer närmast på kommunerna under vederbörande landskapsmyndighets ledning och kontroll, i enlighet med vad i denna landskapslag här nedan stadgas eller i övrigt framdeles varder bestämt.

§ 3.

På vårdnämnden ankommer att ombesörja de angelägenheter, som stå i samband med förvaltningen och tillämpningen av barnskyddet i kommun.

I landskommun, som befriats från skyldighet att tillsätta vårdnämnd, handhaves barnskyddet av kommunalnämnden, på sätt särskilt är stadgat.

Hava kommunens fullmäktige så beslutat, bör för handläggningen av till barnskyddet hörande ärenden i nämnden tillsättas en särskild avdelning, på sätt i landskapslagen om kommunal vårdnämnd särskilt stadgas. Efter att i saken hava inhämtat utlåtande av fullmäktige och av vårdnämnden kan landskapsnämnden, där barnskyddets ändamålsenliga ordnande sådant kräver, förordna, att en särskild barnskyddsavdelning bör tillsättas.

Vad i denna landskapslag stadgas om vårdnämnd, gäller i tillämpliga delar även kommunalnämnd eller dess barnskyddsavdelning, som handhar barnskyddet.

§ 4.

Vårdnämndens eller dess avdelnings sammanträde skall vid handläggning av barnskyddsärende försiggå inom slutna dörrar; rätt att bevisa

sammanträde tillkommer likväl representant för landskapsnämnden, i Mariehamn stadens representant och i landskommun kommunalnämnds representant, så ock landskapets vederbörande inspektionsmyndigheter och kommunens skyddsövervakare samt de övriga barnskyddsfunktionärer, vilkas närvaro av nämnden prövas påkallad eller vilka på anhållan sådant tillstodjes, så ock allmän åklagare,

§ 5.

Vårdsnämnd skall i mån av behov stå i samverkan med vårdnämnderna i andra kommuner samt såvitt möjligt även med andra sådana myndigheter och organisationer, vilkas verksamhet har samband med barnskyddet.

Kap. II.

Understödjande av barns hemuppföstran.

§ 6.

Vårdsnämnd bör anordna nödig rådgivning för barnavård och barnuppföstran samt vidtaga åtgärder till förekommande och avhjälpande av missförhållanden, som i kommunen yppa sig i avseende å sådan vård och uppföstran.

§ 7.

Kommun skall i mån av behov antingen själv upprätta och underhålla anstalter, som avse att understödja och komplettera hemmets vård och uppföstran, samt skrida till övriga hithörande åtgärder eller ock understödja sådana av privata organisationer eller personer inrättade anstalter eller av dem anordnad verksamhet, som anses motsvara sagda ändamål.

Kap. III.Skyddsåtgärder.

§ 8.

Åtgärder, som i detta kapitel omförmälas, skola av vårdnämnden vidtagas, om barn är i behov av samhällsvård, av orsak,

- a) att barnets föräldrar äro döda eller hava övergivit detsamma;
- b) att barnet i följd av kroppslig sjukdom, andesvaghet, sinnessjukdom, abnormitet, vanförhet eller annat dylikt lyte erfordrar sådan särskild vård och uppfostran utom hemmet, som det ej genom föräldrarnas försorg eller annorledes kan erhålla;
- c) att föräldrarna på grund av sjukdom, oförstånd, dryckenskap eller av andra sådana orsaker eller förhållanden ej bereda barnet nödig vård och uppfostran och detsamma icke heller annars ägnats omvårdnad;
- d) att barnet misshandlas i sitt hem eller där hotas av annan fara till liv, hälsa eller sedlighet; eller
- e) att barnet genom eget eller föräldrarnas förvållande bryter mot stadgandena i kapitlet VII av denna landskapslag eller försummar skolgång jämligt lagen om läroplikt eller genom sitt uppförande bryter mot skolans ordning och icke genom skolans disciplinära medel låter sig rätta.

Nämnden skall likaså vidtaga åtgärder beträffande barn eller ung person, som begått straffbar handling, varå åtal eller straff ej i anseende till barnets ålder eller av annan orsak följt, eller som bettla eller anträffas berusad utan att gentemot barnet eller den unga per-

sonen laga åtgärd bör vidtagas.

§ 9.

Barn, vars föräldrar dött eller som av dem övergivits samt vars vård och uppfostran på grund av medellöshet äventyras, skall av vårdnämnden omhändertagas.

I andra uti § 8 nämnda fall skall nämnden, efter omständigheterna, vidtaga någon eller några av följande åtgärder:

- a) där orsaken till barnets eller den unga personens otillfredsställande vård eller andra missförhållanden befinnes vara hemmets medellöshet, handlägga saken såsom fattigvårdsärende;
- b) tilldela barnet, den unga personen eller föräldrarna varning inför nämnden eller på annat lämpligt sätt;
- c) med föräldrarnas begivande i sin vård tillsvidare omhändertaga barnet eller den unga personen;
- d) giva föreskrift om barns eller ung persons hållande i lämplig sysselsättning eller om anlitande med avseende å denna av sådan i § 7 nämnd anstalt eller vidtagande av annan sådan åtgärd, som för dess fysiska, andliga och sedliga vård erfordras; eller
- e) för barnet eller den unga personen förordna skyddsövervakare.

§ 10.

Till skyddsövervakare kan förordnas någon av vårdnämndens medlemmar eller någon av på barnskyddsområdet verksam organisation föreslagen eller annan för uppdraget lämplig person, som därtill samtycker.

Skyddsövervakaren åligger att noga följa med den övervakades lev-

nadsförhållanden, hava tillsyn över och leda hans uppförande, med råd och dåd bistå föräldrarna i avseende å den övervakades vård och uppfostran samt tillse, att de uppfylla sina skyldigheter gentemot barnet.

Föräldrarna äro förpliktade att lämna skyddsövervakaren alla erforderliga uppgifter beträffande den övervakade.

Iakttagas icke skyddsövervakarens anvisningar, skall han därom anmäla hos vårdnämnden för nödig åtgärd, och är då nämndens ordförande eller funktionär, som av nämnden härtill bemyndigats, i brådskande fall berättigad att provisoriskt meddela sådan föreskrift, som i § 9 mom. 2 punkt d) säges. Provisoriskt meddelad föreskrift bör ofördröjligen underställas nämnden för godkännande.

§ 11.

Finner vårdnämnd i § 9 mom. 2 nämnda åtgärder ej vara tillfyllest eller har ej skyddsupsikten lett till avsett resultat, söke nämnden att med barnets eller den unga personens föräldrar eller förmyndare träffa skriftligt avtal, varigenom barnet överlämnas i nämndens vård för att utom hemmet uppfostras. Sådant avtal äger samma kraft och verkan, som om barnets omhändertagande för uppfostran utom hemmet skett genom beslut, varom i § 12 stadgas.

§ 12.

Kommer i § 11 omnämnt avtal icke till stånd, skall vårdnämnden besluta, huruvida barnet eller den unga personen skall av nämnden för vård omhändertagas.

Där nämnden beslutat i sin vård omhändertaga barn eller ung person

har föräldrarnas rätt att barnet vårda och uppfostra förverkats och övergår denna rätt till vårdnämnden.

§ 13.

Ärende rörande barns eller ung persons omhändertagande av vårdnämnd skall handläggas av vårdnämnden i den kommun, där föräldrarna eller den av dem, i vars vård barnet eller den unga personen befinner sig, har sin hemvist.

Om bägge föräldrarnas vistelseort i landet är okänd eller om barnet eller den unga personen varaktigt befinner sig i någon annans än föräldrarnas vård eller lämnats utan vård, skall ärendet förberedelsevis undersökas av vårdnämnden i den kommun, där barnet eller den unga personen vistas eller anträffas utan vård. Kan ej vid den förberedande undersökningen utan olägligt dröjsmål utredas, till vilken kommuns vårdnämnd ärendet enligt moment 1 borde hänskjutas, må ärendet avgöras av vårdnämnden i den kommun, där barnet eller den unga personen vistas eller anträffats.

§ 14.

Vid behandling inom vårdnämnden av i § 12 nämnt ärende skola barnets eller den unga personens föräldrar, därast deras vistelseort i landet är känd, ävensom de andra personer, i vilkas vård barnet eller den unga personen är eller varit, genom nämndens försorg till sammanträdet kallas för att där höras, eller ock dem beredas tillfälle att avgiva skriftlig förklaring i saken.

Nämnden äger att vid behov i saken muntligt höra också andra per-

soner, som äro underkunniga om barnets eller den unga personens omständigheter och särskilt dess behov av vård, eller att hos dem anhölla om skriftliga upplysningar därom.

Vid sammanträdet böra personliga uppgifter, som röra barnet eller den unga personen, samt de sakförhållanden, vilka inverka å beslutet, till protokollet antecknas.

§ 15.

För beslut av vårdnämnd eller dess avdelning angående omhändertagande av barn för uppfostran utom hemmet erfordras, att minst tvåtredjedelar av de tillstädesvarande medlemmarna röstat för sådan åtgärd.

Beslutet skall omedelbart för barnets föräldrar avsägas eller, om de icke vid sammanträdet kommit tillstädes, men deras vistelseort i landet är känd, dem ofördröjligen delgivas genom ett till riktigheten styrkt utdrag ur nämndens protokoll jämte beslut. Intyg över delgivandet och tiden för detsamma böra antecknas såväl å det ursprungliga beslutet som å utdraget.

§ 16.

Har vårdnämnd beslutat omhändertaga barn eller ung person, bör samma nämnd bringa beslutet i verkställighet.

§ 17.

Vårdnämnds beslut, varigenom förordnats om barns eller ung persons omhändertagande av nämnden, bör underställas landskapsnämndens fastställelse. Föräldrar, förmyndare eller god man äro berättigade att till landskapsnämnden inlämna skriftlig anmärkning mot beslutet in-

om trettio dagar, räknat från delfåendet, delgivningsdagen oräknad.

Är den, som inlämnat anmärkning, missnöjd med landskapsnämndens beslut, kan han söka ändring däri genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, och skola besvärshandlingarna inlämnas till högsta förvaltningsdomstolen senast före klockan tolv å trettionde dagen efter delfåendet.

Prövar vårdnämnden, att verkställighet av dess beslut icke utan fara kan uppskjutas, har nämnden rätt att förordna, att beslutet utan hinder av hemställan skall omedelbart verkställas.

§ 18.

Vårdnämnds beslut om barns omhändertagande av nämnden må icke bringas i verkställighet beträffande barn, sedan det fyllt sexton år, förutom då beslutet föranletts av orsak, som omnämnes i § 8 mom. 2.

Beslut om ung persons omhändertagande av nämnden må icke bringas i verkställighet efter det personen fyllt aderton år.

§ 19.

I trängande fall må barn eller ung person av ordföranden i vårdnämnden eller av funktionär, som av nämnden därtill bemyndigats, provisoriskt sättas under vård och uppfostran utom hemmet,

Har sådan åtgärd vidtagits utan föräldrarnas samtycke, bör saken utan dröjsmål föreläggas nämnden till behandling.

Kap. IV.

Vården och övervakningen av barn, som av vårdnämnd omhändertagits.

Har barn eller ung person av vårdnämnd omhändertagits, skall nämnden draga försorg om dess placering i enskilt hem eller i barnhem.

Då barn eller ung person placeras i enskilt hem, skall mellan vårdnämnden och vårdaren skriftligt avtal träffas, vari vård- och uppfostringsskyldigheterna noggrant fastställas, och skall medlem av vårdnämnden eller annan av nämnden befullmäktigad person minst fyra gånger i året besöka hemmet för att övervaka, att avtalet efterlevs. På barnet eller den unga personen placerats av vårdnämnd i annan kommun, bör jämväl denna nämnd tillställas redogörelse för de omständigheter beträffande övervakningen, som framkommit vid ovannämnda kontroll.

Barn eller ung person, som av vårdnämnden omhändertagits, bör beredas omsorgsfull vård, uppfostran och undervisning, varom stadgas i lagen om läroplikt, samt lämplig undervisning i något yrke eller för någon verksamhet, i främsta rummet sådan, för vilken barnet eller den unga personen har särskild fallenhet.

Är av nämnden omhändertaget barn eller ung person på grund av kroppslig sjukdom, andesvaghet, sinnessjukdom, abnormitet, vanförhet eller annat lyte i behov av särskild vård, bör vårdnämnden vidtaga åtgärd för beredande av ändamålsenlig vård åt barnet eller den unga personen i lämplig anstalt eller annorstädes.

Barn eller ung person, som av vårdnämnd omhändertagits, står under

nämndens förmynderskap.

Det i föregående moment nämnda förmynderskapet upphör i och med det nämndens omvårdnad om barnet eller den unga personen upphört.

Angående barn eller ung person, som kommit under vårdnämndens förmynderskap, bör anmälan av nämnden göras hos vederbörande domstol.

Kap. V.

Skyddsåtgärdernas upphörande.

§ 22.

Av vårdnämnd i enlighet med § 9 mom. 2 punkt c, d och e beslutad skyddsåtgärd upphör beträffande barn, när detta fyllt sexton år, men fortgår i de fall, som i § 8 mom. 2 förutsätts, även därefter, där ej nämnden annorlunda beslutar. Beträffande ung person upphör förenämnda åtgärd vid fyllda tjuguetta år, såvida nämnden icke finner skäl att redan därförinnan inställa åtgärden.

Skyddsuppsikten upphör likväl icke förrän ett halft år gått till ända från det beslut fattades om dess anordnande.

§ 23.

Befinnes barn eller ung person, som av vårdnämnden omhändertagits, ej längre vara i behov av vård och uppfostran utom hemmet, skall barnet eller den unga personen befrias från nämndens omvårdnad. Härom äger vårdnämnden besluta.

Nämndens omvårdnad om barn, som omförmäles i § 8 mom. 1 punkt a, b, c och d, upphör senast, när barnet fyllt sexton år. Om skäl där-

till förefinnes, kan nämnden dock besluta, att omhändertaget barn bör hållas under skyddsuppsikt högst tre år efter det barnet fritagits från nämndens omvårdnad, dock icke längre än till aderton års ålder.

Nämndens omvårdnad om barn eller ung person, som omförmäles i § 8 mom. 1 punkt e samt i samma paragrafs moment 2, upphör senast vid uppnådd tjuguettt års ålder, dock icke förr än ett år efter omhändertagandet.

När barn eller ung person fritages från nämndens omvårdnad, skall nämnden, då skäl därtill förefinnes, draga försorg om, att ifrågakommande person erhåller lämpligt arbete, nödig beklädnad samt, där personen är behäftad med kroppsslyte, erforderliga hjälpmedel för lindrande av lytets följder.

§ 24.

Har ung person ingått äktenskap, upphöre beträffande honom i denna landskapslag åsyftade skyddsåtgärder.

Kap. VI.

Uppsikten över vården av fosterbarn.

§ 25.

Barn, som på åtgärd av annan än vårdnämnden uppfostras i enskilt barnhem eller hos annan person än föräldrarna eller särskilt förordnad förmyndare, benämnes i denna landskapslag fosterbarn. Fosterhem kallas enskilt hem, där fosterbarn mottagits, och fostrare den person

som åtagit sig att vårda barnet, så ock barnhemsföreståndare.

Såsom fosterbarn anses icke barn, som insatts i elevhem eller för skolgångstiden, under ferierna eller av annan tillfällig anledning hos enskild person.

Där av särskilda omständigheter sådant påkallas, kan vårdnämnd besluta, att barn, som vistas hos annan än föräldrarna eller förmyndaren, men icke enligt de föregående momenten är att hänföra till fosterbarn, skall tillsvidare anses såsom sådant.

§ 26.

Om mottagande av fosterbarn skall anmälan hos vårdnämnd av fostraren göras inom åtta dagar, räknat från det barnet mottagits för vård.

Om mottagande av fosterbarn, som skett före denna landskapslags ikraftträdande, bör här stadgad anmälan göras inom två månader efter det densamma trätt i kraft.

Förflyttas fosterhem eller barnhem till annan plats, bör anmälan därom hos vårdnämnden göras av fostraren inom i momentet 1 föreskriven tid.

Har fosterbarn dött eller fostraren givit det ifrån sig, bör fostraren inom fyra dagar därefter härom göra anmälan hos vårdnämnden.

Vårdnämnd kan på ansökan berättiga i kommunen förefintligt enskilt barnhem att göra i momenten 1 och 4 nämnda anmälningar per kalendermånad före åttonde dagen i följande månad.

§ 27.

Har vårdnämnd erhållit vetskap om att fosterbarn mottagits i fosterhem eller enskilt barnhem, skall nämnden, där den ej förut har noggrann kännedom om hemmet, ofördröjligen låta verkställa inspektion därav.

Vårdnämnd skall övervaka, att fosterbarn erhåller omsorgsfull vård och uppfostran, och gälle beträffande övervakning och avgivande av redogörelse i tillämpliga delar, vad därom i § 20 mom. 2 är stadgat.

Befinnes fosterhem eller barnhem olämpligt eller där meddelad vård och uppfostran bristfällig, bör nämnden söka att med lämpliga medel få rättelse till stånd. Vinnes ej rättelse, äger nämnden rätt att ålägga fostraren att återställa barnet åt den, som är skyldig att draga försörjning om detsamma. Prövas barnet genom denna åtgärd bliva försatt i förhållanden, som i § 8 säges, äger nämnden, dess ordförande eller av densamma bemyndigad funktionär befogenhet att skrida till i §§ 9 och 19 stadgade åtgärder.

§ 28.

Vårdnämnd är berättigad förbjuda person eller barnhem, som befinnas därtill olämpliga, att hålla fosterbarn.

§ 29.

Vårdnämnd må uppdraga åt en eller flere personer att på nämndens ansvar handhava den i § 27 avsedda uppsikten, och är beträffande dem i tillämpliga delar gällande, vad i § 10 om skyddsövervakning är stadgat.

Barns skyddande mot olämplig förvärvsverksamhet.

§ 30.

Barn må icke uppträda såsom kringvandrande sångare, musikanter, dansare eller akrobat, ej heller utöva annan därmed jämförlig förvärvsverksamhet.

Utan vårdnämnds samtycke må barn icke idka mångleri eller annan därmed jämförlig verksamhet på offentlig plats, för så vitt det ej är fråga om tillfällig försäljning av naturaprodukter, som av barnet eller medlem av barnets hem insamlats eller odlats.

Barn eller ung person av kvinnligt kön må icke utan nämndens begivande betjäna allmänheten å hotell, restaurant, kafé eller annat därmed jämförligt offentligt ställe, såframt ej detta sker under omedelbar uppsikt av föräldrar eller förmyndare.

Beträffande barns eller ung persons arbete för arbetsgivares räkning samt deras anställning vid minutförsäljning och utskänkning av alkoholdrycker lände till efterrättelse, vad därom är särskilt stadgat.

§ 31.

Vårdnämnd må icke lämna sitt samtycke till sysselsättande med i § 30 mom. 2 och 3 nämnt förvärvsarbete, om den prövar det menligt för vederbörandes sedlighet, hälsa eller kroppsliga utveckling.

Kap. VIII.

Barnskyddsanstalter.

§ 32.

Barnskyddsanstalter i landskapet Åland äro sådana av kommun eller

200066
730
enskilda upprätthållna anstalter, som landskapsnämnden för ändamålet godkänt.

För såvitt av vårdnämnd i enlighet med bestämmelserna i denna landskapslag omhändertagna barn ej kunna mottagas i lämpliga enskilda hem eller i enskilda barnhem, bör kommun upprätthålla eller delta i upprätthållande av barnhem.

Landskapsnämnden äger att på ansökan tillsvidare eller för viss tid befria kommun från skyldigheten att upprätthålla eller delta i upprätthållande av barnhem, därest sådant i anseende till barnavårdsförehållandena icke prövas vara för kommunen erforderligt.

Barnskyddsanstalt bör hava av landskapsnämnden godkänt reglemente.

§ 33.

Vid inrättande eller omändrande av kommunal eller enskild anstalt, som avser barnskydd, skall stadfästelse å ritningarna till nya byggnader eller större ändringsarbeten utverkas hos landskapsnämnden.

I föregående moment avsedd anstalt må icke tagas i bruk, innan den av landskapsnämnden för ändamålet godkänts.

Om öppnande av privat barnhem, barnträdgård, barn-krubba eller annat dylik anstalt bör anmälan göras hos vårdnämnden i kommunen.

§ 34.

Blir föreståndare- eller föreståndarinnebefattning vid kommunal barnskyddsanstalt vakant, bör den anslås ledig att ansökas. Å val av innehavare av sådan befattning bör landskapsnämndens fastställelse utverkas.

Fastställles icke valet, bör befattningen ofördröjligen ånyo anslås ledig.

Till befattning, som omnämnes i föregående moment, må godkännas endast person, vilken bevisligen innehar sådana kunskaper och sådan erfarenhet, som erfordras för handhavande av befattningen.

§ 35.

Barnskyddsanstalterna övervakas av myndighet, som av landskapsnämnden därtill förordnats.

Enskilda barnhem och övriga sådana anstalter, vilka icke äro i § 32 mom. 1 omnämnda och av landskapsnämnden godkända anstalter, stå likaså under landskapsnämndens inseende.

Kap. IX.

Kostnaderna för barnskyddet och deras ersättande.

§ 36.

Om tilldelande av landskapsunderstöd åt kommunala och enskilda anstalter för vård och uppfostran av andesvaga barn och unga personer, ävensom åt barnträdgårdar, samt om villkoren för sådant understöd är gällande, vad om dem är särskilt stadgat.

§ 37.

Åt person, som vårdnämnd låtit kalla för att meddela upplysningar i ärende, som rör barns omhändertagande av nämnden, bör nämnden utanordna skälig resekostnadsersättning ur kommunens medel.

§ 38.

De kostnader, vilka åsamkats kommun genom uppfostran, som annorstädes utom hemmet än i § 36 nämnd anstalt meddelats barn eller ung person, vilka av i § 8 mom. 1 punkt e samt mom. 2 nämnd orsak av vårdnämnden omhändertagits, och för vilka i § 39 mom. 3 stadgad ersättning ej av barnet eller den unga personens föräldrar eller av annan underhållsskyldig person erhållits, ersättas av landskapet till en tredjedel.

Likväl kan landskapsnämnden efter prövning förordna, att kommun skäl ur landskapsmedel ersättas till högst hälften eller, där synnerligen viktiga skäl därtill föreligga, jämväl därutöver för de utgifter kommunen tillskyndats genom den yrkesundervisning, som enligt stadgandet i § 20 mom. 3 meddelats åt av vårdnämnd omhändertaget barn eller ung person.

§ 39.

När barn eller ung person av vårdnämnd omhändertages, skall nämnden taga i förvar den egendom, som då tillhör eller, medan barnet eller den unga personen står under nämndens vård, tillfaller den, samt ur denna egendom uttaga ersättning för de kostnader, som av omhändertagandet förorsakas, såframt ej nämnden prövar skäligt att avstå från ersättningen eller någon del därav.

Ur egendom och inkomst, som tillfaller barn eller ung person efter vårdnämndens skyddsåtgärd upphört, må ersättning icke tagas.

För kostnad, som föranletts av barns eller ung persons omhändertagande genom vårdnämnden, tillkommer nämnden ersättning av barnets eller dennes

unga personens föräldrar eller av annan underhållsskyldig, såsom i landskapslagen om fattigvården i landskapet Åland stadgas, såframt ej nämnden prövar skäligt att avstå från ersättningen.

Har någon, som på grund av dom eller avtal är pliktig att till fullgörande av lagstadgad försörjningsskyldighet utgiva underhållsbidrag åt barn eller ung person, åsidosatt denna sin skyldighet och har vårdnämnden därför varit nödsakad att omhändertaga barnet, må nämnden ej enligt moment 3 söka ersättning av den av föräldrarna, som icke gjort sig skyldig till sådan uraktlåtenhet; och bör i dylikt fall uti nämndens protokoll göras anteckning om orsaken till omhändertagandet och begränsningen av här omförmäld ersättningsskyldighet.

§ 40.

Stadgandena i landskapslagen om fattigvården i landskapet Åland angående hemortsrätt, ersättning för fattigvård i penningar eller genom arbete och ansökan om sådant samt om understödstagares sändande till hemorten skola i tillämpliga delar lända till efter rättelse i fråga om ersättandet av de utgifter, som åsamkas kommunen för barn och unga personer, vilka i enlighet med stadgandena i §§ 38 och 39 omhändertagits av vårdnämnden.

Kap. X.

Straffbestämmelser.

§ 41.

Var, som åsidosätter i § 26 eller i § 33 mom. 3 stadgad anmälnings-

skyldighet, straffes med högst tjugu dagsböter.

Var, som mot i § 28 stadgat förbud tagit fosterbarn, straffes med högst femtio dagsböter eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse ej utöver sex månader.

§ 42.

Var, som hindrar skyddsövervakare i dennes verksamhet till fromma för barn eller ung person eller i uppsikten över fosterbarns vård, straffes med högst femtio dagsböter, där ej handlingen annorstädes belagd med strängare straff.

§ 43.

Var, som genom undandöljande av barn eller ung person, som i § 8 eller § 25 avses, eller genom att förhjälpa barn eller ung person att avvika från orten eller genom vilseledande uppgifter uppsåtligen ställer hinder för verkställande av beslut rörande barn eller ung person eller för undersökning i ärendet eller som avsiktligt förlett eller hjälpt barn eller ung person, som av vårdnämnd omhändertagits, att fly löpa hemmet eller anstalten, straffes, där ej handlingen annorstädes i lag är belagd med strängare straff, med högst femtio dagsböter eller, där omständigheterna äro synnerligen försvårande, med fängelse ej utöver sex månader.

§ 44.

Tillstädjer någon barn eller ung person, som står under hans vård att syssla med enligt kapitlet VII förbjudet förvärvsarbete, straffas

med högst tjugu dagsböter.

§ 45.

I detta kapitel nämnd överträdelse må ej av allmän åklagare åtalas, med mindre målsägande, eller ordförande i vårdnämnd anmält överträdelsen till åtal.

Kap. XI.

Särskilda stadganden.

§ 46.

Vad i denna landskapslag stadgas om föräldrar, gäller adoptivföräldrar, då fråga är om adoptivbarn. Barns eller ung persons föräldrar äro skyldiga att utgiva ersättning enligt § 39 mom. 3 endast om den, som adopterat barnet, är ur stånd att fullgöra sin ersättningsskyldighet.

§ 47.

Tillkommer omvårdnaden om barn eller ung person endast den ena av föräldrarna, särskilt förordnad förmyndare eller far- eller morföräldrar, skola stadgandena i denna landskapslag rörande föräldrar äga tillämpning allenast med avseende å den, vilken omvårdnaden åligger.

§ 48.

Vårdnämnd är berättigad att vid behov erhålla nödig handräckning av polismyndighet i landskapet Åland.

§ 49.

Erfar präst, församlingsföreståndare, skollärare, läkare, barn-

